

Cerkveni
GLASBENIK

Revija za cerkveno glasbo

POGOVOR
Simon Jager

GLASBENA PODOBA BOGOSLUŽJA
Izbrane uglasbitve maš (1)

2

Letnik 116, leto 2023

Priprave na obnovo orgel v Mengšu

Kmalu po veliki noči smo v župniji Mengeš začeli z zunanjimi pripravami na obnovo orgel, za katere Mengšani do nedavnega nismo vedeli, kako velika je njihova vrednost. Gre za Goršičev instrument op. 54, ki je bil postavljen na višku orglarjeve ustvarjalnosti, samo leto pred tem, ko so bile dokončane orgle v uršulinski cerkvi v Ljubljani.

Projekt obnove menceških orgel se je sicer začel v letu 2021 z imenovanjem župnijskega odbora za orgle. V prvi fazi načrtovanja sta si orgle ogledala predstavnika dveh orglarskih delavnic, pridobili smo mnenje škofijskega kolavdatorja in tudi nekaj informativnih ponudb. Vprašanje, ali orgle prenoviti, predelati ali postaviti nove, je bilo v tem času še popolnoma odprto. Ker so bila mnenja deljena, tako med izbranimi strokovnjaki kot med domačimi organisti, so člani odbora pridobili mnenja še več različnih strokovnjakov ter se odpravili na ogled primerljivih že prenovljenih, predelanih ali novih orgel po Sloveniji. Odbor za orgle se je po tem odločil, da se izvede generalna obnova, ki bo inštrument povrnila v izvorno stanje, izvedbo pa zaupal delavnici orglarja Tomaža Močnika. Z odločitvijo o generalni obnovi inštrumenta so se odpirala in se še odpirajo mnoga nova dejstva o edinstvenosti menceških orgel.

Vključili smo se tudi v Projekt Goršič, zato sta naše orgle temeljito preučila orgelski izvedenec Luka Posavec in njegov strokovni sodelavec Aleš Razpoticnik. V soboto, 22. aprila 2023, smo v župniji tako prisluhnili zanimivemu predavanju o Francu Goršiču, njegovih orglah in obnovi menceških orgel. Predavanja se je udeležilo lepo število domačinov, prišli pa so tudi od drugod. Predavatelja sta naše orgle umestila v zgodovinski čas, nam dala odličen vpogled v trenutno stanje inštrumenta in poudarila tudi kulturne razsežnosti obnove orgel v župniji, ki ima tradicionalno zelo bogato pevsko kulturo; trenutno je v Mengšu kar pet pevskih zborov. Po predavanju smo se o slišnem prepričali tudi s konkretno predstavitevijo orgel na koru menceške cerkve, ki nas je vse prisotne navdušila.

Nedelja, 23. aprila 2023, je bila nekaj posebnega najprej za župnijske pevce, saj smo takrat peli z odprto orgelsko omaro. Res navdihujoče je bilo spre-

Dan odprtih vrat na koru menceške cerkve.

mljati premikanje večjih in manjših delov inštrumenta, opazili pa smo tudi, kako obrabljen meh »počepne« ob igranju na polne orgle. To nedeljo smo v župniji povsem posvetili informiranju župljanov o kraljici inštrumentov, saj smo po vseh svetih mašah odprli vrata kora za javnost. Prisotnim smo predstavili naš inštrument in projekt prenove. Udeležba je bila presenetljiva, župljani so izkazali izredno zanimanje.

V sklopu dogodkov ob začetku prenove smo poskrbeli tudi za navduševanje najmlajših. Slovensko orgelsko društvo nam je dalo na razpolago t. i. *Orglekids*, miniaturne orgle z dvooktavnim manualom in dvema registroma iz 131 večinoma lesenih delov, ki jih otroci (in odrasli navdušenci) sestavijo v delujoč inštrument. Miniaturne orgle so na pevski vaji sestavljali otroci otroškega pevskega zbora Angelčki, za širšo javnost pa smo v nedeljo, 23. aprila, organizirali tudi delavnico *Orglekids*. Preko igrivega ročnega dela so otroci vzpostavili globlje razumevanje delovanja inštrumenta. Sestavljanju in igranju miniaturnih orgel je sledil tudi ogled velikih orgel na menceškem koru.

Z organizacijo opisanih dogodkov smo v župniji Mengeš želeli, da bi župljani začutili veličino župnijskega »projekta stoletja« – prenove znamenitih Goršičevih orgel. Glede na množično udeležbo in pozitivne odzive je bil naš namen gotovo dosežen. Tik pred začetkom obnovitvenih del nas čaka še uradno slovo od orgel: slovesna sveta maša binkoštnega ponedeljka, pri kateri bomo sodelovali pevci vseh župnijskih zborov in seveda vsi župnijski organisti. Temu sledi skoraj leto dni orgelske tišine, ki bo sama po sebi dovolj zgovorna priprava na veličasten dogodek, ko bodo orgle znova zapele. ■